

Investor & ettevõtja

ESIMESED MULJED BÖRSILT

Börsireeglid
töötamist
ei sega

-
- ▶ Riskikapitalistile peab töö olema nauding
 - ▶ Miks nii paljud börsid ühinevad?
 - ▶ NeoQi lõi viie aastaga globaalse turu
 - ▶ Uutes oludes on abi Põhjamaade kogemusest

INVEST MENTOR

Tallinna Börsi investorharidusprogramm

Sisukord

4 Põhiteema

Arco Vara, Olympicu ja Ekspress Grupi esimesed börsimuljed

Mis saab, kui emafirma läheb börsile

7 Riskikapital

Matts Andersson: Arengufond vajab pikka visiooni

11 Ettevõte

Parim pank ettevõtlikele inimestele

NeoQi hõivas kolmandiku globaalsest turuniisist

16 Kroonika

Alternatiivturu 10 nõustajat, korporatiivsete sündmuste hea tava, Suprema uued liidrid jm

20 Tehingud

Ülevaade aktsiatehingutest aprill – september 2007

22 Börs

Johan Ruden: suurem börs, rohkem likviidsust

Kes käib kellega Euroopa börsinduses?

26 Statistika

Põnev börsiaasta

Börsil noteeritud firmade ühinemine on üsna tavapärane, kuid viimased 12 kuud on toonud hooga ühinemiste laine ka börsioperaatorite endi hulka. Teiste seas on ülevõtmispakkumiste sihiks Põhja- ja Baltimaade börse omav OMX. Mais tegi ühinemispakkumise ameeriklaste Nasdaq, augustis Dubai börs, septembris omandas osaluse Katari riiklik korporatsioon. Ühinemistuuled puhuvad hoogsalt ka Londoni börsil ja Borsa Italianas, rääkimata väiksematest börsidest Euroopa südames.

Kuna ühinemiste käigus püütakse ühildada kauplemissüsteeme, laiendada liikmete ligipääsu ja infoedastust, siis peaksid ühinemised tulemuseks andma noteeritud väärtpaperite likviidsuse kasvu ning nii emitentide kui ka investorite huvi suurenemise.

Tallinnas on põnev muugi kui börsiomanike poolal toimuv. Viimase aastaga on börsile lisandunud kolm uut ettevõtet, toimunud on Viisnurga jagunemine kaheks börsifirmaks ning Kalevi põhitegevuse täielik suunamuutus. Loode-tavasti õnnestub veel enne aasta lõppu käivitada kauaoodatud alternatiivturg First North.

Andrus Alber,
Tallinna Börsi juhatuse esimees

Aktsiaturu paremale toimimisele aitab kaasa Riigikogus menetletav uus väärtpaperituru seadus.

Aktsiaturu paremale toimimisele aitab kaasa Riigikogus menetletav uus väärtpaperituru seadus, mis muudab turu läbipaistvamaks ja väikeinvestorisõbralikumaks. Oluline uus põhimõte on see, et börsiettevõtted peavad tegema kogu teabe investorile kättesaadavaks ühest allikast, mille kaudu peab teave levima terves Euroopa Liidus. Seega peaks meie investoritele muutuma mugavamaks info hankimine näiteks Nokia, Swedbanki või Volkswageni kohta; samuti jõuab info meie börsiettevõtete kohta edaspidi laiema ringi investoriteni.

Käesolevast numbrist saab lugeda, et meie uusimate börsifirmade (ja nende tütar-ettevõtete) juhid, ei pea börsil olemist liigraskeks koormaks. Pigem avab see rohkem võimalusi nii oma tuntuse ja usaldusväarsuse tõstmiseks kui ka töötajate motiveerimiseks. Loodan, et see julgustab nii eraettevõtjaid kui riiki muutma üha uusi ettevõtteid avalikeks börsifirmadeks.

BALTCAP
BALTIKUMI SUURIM RISIKIINVESTOR

SUPREMA
EVLI GROUP

Investor & ettevõtja

Ajakiri Investor & ettevõtja ilmub BaltCapi, Tallinna Börsi, Suprema ja Directori koostöös.
Toimetaja: Villu Zirnask, kujundus: Profimeedia, trükk: Printall

Esimesed börssimuljed

Eva Palu vahendab Eesti kolme kõige värskema börsifirma juhtide kogemusi ja õppetunde esimestest börsil olemise kuudest.

Eva Palu
Investor & Ettevõtja kaasautor

„Üks hea ettevõtte peab kogu aeg olema valmis börsile minekuks,“ teab Arco Vara juhatuse esimees Viljar Arakas. Arakas, Ekspress Grupi juhatuse esimees Priit Leito ning Olympic Entertainment Group'i juhatuse liige Andri Avila on juhid, kellel ettevõtte börsile viimine värskelt selja taga.

Kolme kõige uuema Tallinna Börsi põhinimekirja ettevõtte juhid kinnitavad nagu ühest suust, et olulisimad muudatused pärast börsile jõudmist on olnud suurem avalikkuse huvi, kindlad finantsaruandluse reeglid ning investorsuhted.

10 korda rohkem kajastust

Avalikkuse ja ajakirjanduse tähelepanu börsiettevõtete vastu on oluliselt suurem kui varasemalt. Uues olukorras võimenduvad tavaliselt nii positiivsed kui negatiivsed uudised. Priit Leito ütleb, et Äripäevas kirjutatud artiklite arv Ekspress Grupist on börsiletuleku järgselt tõusnud umbes 10 korda. Andri Avila lisab, et on küsitud isegi selliste asjade kohta, mis otseselt kasiino-ettevõtete tegevust ei puuduta.

Börs nõuab, et kogu hinnatundlik informatsioon avaldataks esmalt börsisüsteemi vahendusel ja alles siis meedias. Olympicus on tulenevalt börsireeglistest muudetud ettevõttesisest töökorraldust info levitamise osas: varasematel aegadel olid tütarfirmadel oluliselt suuremad volitused koduriikide pressiga otse suhelda, nüüd käib kogu suhtlus meediaga läbi peakontori. Põhjuseks vajadus täita börsi nõuet avalikustada aktsiahinda mõjutada võiv info esmalt börsi kaudu.

Viljar Arakase sõnul on börsilolek põhjustanud olukorra, kus info avalikustamist tuleb hoolikalt kontrollida, et info jõuaks kõigi aktsionärideni samal ajal. Asja teeb Arco puhul keeruliseks see, et tegutsetakse erinevates riikides ja infot võib tulla igalt poolt. Tööõnnetuste vältimiseks on suhtlust piiratud. Samas on Arakas rahul, et börsiteated on andnud info avalikustamisele kindla formaadi nii selles sisalduva info kui ka ajastuse osas.

Olympic kogemus ütleb, et väga kiiresti areneva ettevõtte puhul vajab info avalikustamise kord isearanis suurt tähelepanu. „Kui ettevõ-

tte oleks suhteliselt staatiline, siis oleks seda lihtsam hallata. Kui ettevõtte on laienev ja informatsiooni, mis teda mõjutab, on palju, siis on juba keerulisem,“ räägib Avila. Olympicul on info avalikustamise osas ka kooliraha makstud – börsile tulles saadi ettekirjutus Finantsinspeksioonilt selle eest, et hilineti teatega enne börsile minekut võetud laenu- de tagasi maksmise kohta.

Börsireeglid kehtestavad küllaltki range korra selle info osas, mida enne avalikustamist teavad siseringi inimesed. Muuhulgas tuleb ettevõttel pidada nimekirja siseinfot omavatest töötajatest, kellele kehtivad ka teatud piirangud aktsiatega kauplemisel enne ja pärast oluliste majandusuu- diste avalikustamist.

„Alguses oli see inimestele suhteliselt võõras, vajas selgitustööd ning alguskuudel tuli väga palju küsimusi, mida lahendada. Nüüd on seda vähemaks jäänud, mingi kogemus on tekkinud,“ räägib Avila.

Ka börs ise on börsiettevõtetele appi tulnud, korraldades koolitusi ning pakkudes otsest abi oma suhtehalduri näol.

Arakase sõnul on palju õpitud ka praktika käigus – on olnud juhu- seid, kui info eelseisvast tõenäolisest sündmusest on ettevõtte sees saanud teatavaks nii paljudele inimestele, et on tulnud kiirendada kogu protsessi ja teade viivitamatult avaldada. Arakas ütleb, et siseinfo haldamisel on palju abi olnud Ees-

tis välja töötatud tarkvaralahendusest, mida kasutab enamuse Eesti börsiettevõtteid.

Leito hinnangul kardeti siseinfo- ga valesti ümber käimist isegi rohkem kui asi tegelikkuses väärt oli. „Ekspressis liigub siseinfo reeglina juhtkonna korrusel, mis on suhteliselt pisike inimeste ring,“ räägib Leito. „Samas tuli suhtlust ka endal koo-

male tõmmata – kui varem võis seltskonnas „laia kaarega lobiseda“, siis nüüdsest peab ettevaatlik olema, mida rääkida ja mida mitte rääkida.“

Täiesti uus valdkond on värske- tele börsiettevõtetele olnud investor- suhted. Ekspressil on institutsionaal- sete investoritega kohtumisi prakti- liselt igal nädalal; ka Olympicus ei möödu nädalatki, kui investorite gru- pid ettevõttest läbi ei käiks.

Investoritega suhtlemine nõuab ressursi mitte ainult juhatuse esime- helt, keda suuremad investorid kind-

lasti näha tahavad, vaid sageli ka eraldi investorsuhete juhilt. Investoritel on sageli vähe aega, kuid küsimusi palju ning on kunst leida viis, kuidas küsimustele võimalikult lühidalt ja arusaadavalt vastata. „Investorsuhete juhi ülesanne on info õige pakkimine ja esitamine,“ arwab Avila.

Samas ei ole investoritega suhtlemine koorem, vaid pigem kasulik infovahetus, mis annab tagasisidet ettevõtte enda ning ka selle kohta, mis maailma turgudel toimub. „Saame praeguste (*septembrikuise – toim*) närviliste maailma börside kohta vahetat tagasisidet inimestelt, kes seal igapäevaselt tegutsevad. See aitab mõista, mis börsidel toimub,“ räägib Avila.

Motiveeritud töötajad

Börsilolek on mõjunud hästi ka ettevõtte mainele nii praeguste kui potentsiaalsetegi töötajate seas. „Börsilolek on näidanud, et tegu on tõsise

pälvivad selgelt rohkem tähelepanu. Nende meeskondades tahetakse olla,“ räägib Arakas. Kindlasti ei ole börsilolek peamine argument tööandja valikul, kuid kindlasti aitab see tööandja mainele kaasa. Mida kõrgematest ametikohtadest jutt käib, seda enam.

Ka Avila julgeb töötajatelt saadud tagasiside põhjal väita, et võrreldes konkurentidega on Olympicu olukord tänasel pingelisel tööjõuturul parem olnud.

Kasu ületab kulusid

Nii Ekspress Grupp, Arco Vara kui Olympic olid üsnagi börsiküpsed ettevõtted ning ettevalmistusperiood võttis aega ligikaudu pool aastat.

Arakas võrdleb seda pooleaastast perioodi maja ehitusega. „Küsimus on selles, kui tugev on vundament,“ räägib ta. Arco eelis oli lisaks aastaid kestnud börsisobilikule raamatupidamisele, mille kinnituseks oli muu

litele otsustati üle minna koheselt. Seetõttu ei ole börsilolek Olympicu raamatupidajatele tööd eriti juurde toonud – muutunud on vaid raportite esitamise sagedus.

Nii Ekspressi, Olympicu kui Arco börsilemineku eesmärk oli raha kaasamine ettevõtte tegevuse laienemiseks, mis ka saavutati.

Avila ei soovita kellelgi minna börsile lihtsalt börsile minemise pärast, sest see toob siiski kaasa oluliselt rangema regulatsiooni erinevates valdkondades. Lisandub ka mitmeid kulusid – alates lisatööjõust raamatupidamises, aga ka investorsuhetes. „Aga öelda, et see elu võimatuks teeks või tooks kaasa nii palju kohustusi, et fookus põhitegevusel ära nihkuks – seda öelda ei saa,“ räägib Avila.

Olympicule on börsilolek tulnud kasuks näiteks laienemisel. „Kui ettevõtte on börsil noteeritud, siis langevad paljud küsimused ära. Selle ettevõtte taustas pole vaja kahelda. Börsinoteering on ettevõttele nagu teatav kvaliteedimärk,“ räägib Avila.

Ekspress on olnud üks väheseid ettevõtteid, kes on osanud börsiletulekut ka turunduslikult ära kasutada. Emissiooni käigus anti parem jaotus ka grupi ajalehtede tellijatele. Tulemuseks oli see, et 6000 Ekspressi aktsiaid märkinud erainvestorist oli 4000 tellijat, sealhulgas pooled neist olid uued. „Saavutasime ka turundusliku eesmärgi ja see oli üle ootuste,“ räägib Leito.

Arakas arwab, et börsilolek on mõjunud positiivselt Arco Vara tuntusele, mis kaudselt on transformeerunud ärimahtudeks. „Üks-ühest sidet on raske luua, kuid kindlasti seal mingi mõju on,“ räägib ta. Väheoluline pole ka emotsionaalne pool. „Arvan, et päris kindlasti on see minu elu põnevamaks teinud. Kui paljud ettevõtted üldse IPOsid korraldavad? Ega see nii igapäevane asi olegi,“ räägib ta. **I&E**

Viljar Arakase sõnul on börsilolek põhjustanud olukorra, kus info avalikustamist tuleb hoolikalt kontrollida, et info jõuaks kõigi aktsionärideni samal ajal.

ettevõttega,“ kiidab Leito.

Ekspress Grupp oli üks nendest ettevõtetest, kes oma töötajaid aktsiaemissiooni käigus tavainvestoritest parema jaotusega eelistas. Samuti oli ettevõtte juhtidel võimalus osta aktsiaid otse grupi omanikult Hans H. Luigelt. Leito hinnangul muudab aktsiate omamine töötajaid lojaalsemaks ja kinnistab neid ettevõtte juurde.

Viljar Arakas räägib, et töötajad elasid Arco börsiprotsessile tulihingeliselt kaasa. „Kõik meeskonnad, kes selles majanduse kõrgliigas mängivad,

hulgas 2005. aasta aruande eest võidetud Raamatupidamise Lipulaeva konkurss, ka pikk varumeeste pink. Börsile mineku ettevalmistusega oli igapäevaselt seotud viis inimest.

Olympicü raamatupidamine on rahvusvaheliste raamatupidamisstandarditega kooskõlas olnud juba 2003. aastast. Selle tingis 2001. aastal alanud ettevõtte väga kiire laienemine erinevatele turgudele. Kõikide tütar-ettevõtete aruannete konsolideerimiseks oli vaja rakendada ühtseid põhimõtteid ning rahvusvahelistele reeg-

Börsireeglid töötegemist ei sega

Aavo Kokk kirjutab, mida on tulnud muuta Eesti Päevalehes pärast seda, kui üks omanikke – Ekspress Grupp – börsile läks.

Eesti Päevaleht on aastaid olnud väga avatud ettevõtte. Toimetus ja ka kõik teised osakonnad töötavad avatud kontoris. Meil on olnud traditsiooniks pidevalt informeerida kõiki töötajaid äritulemustest, plaanidest ja ideedest.

Kui 50% Eesti Päevalehest omava Ekspress Grupi aktsiaid hakati noteerima börsil, pidime endale selgeks tegema, mis piirini saame olla avatud. Peamine probleem seisnes selles, et me ei saanud oma majandustulemustest rääkida enne, kui Ekspress Grupp oli avaldanud oma kvartalitulemused.

Õppetund ootamise eest

Kohe alguses saime ka korraliku õppetunni. Ekspress Grupp avaldas 2007. aasta aprilli lõpus esimese kvartali majandustulemused. Seal oli näpilt mainitud ka tütarettevõtete tulemusi. Eesti Päevaleht näitas esimeses kvartalis kahjumit, mis oligi plaanipärane, sest me olime just alustanud mitut väga suurt projekti. Probleem oli selles, et alguses läks välja info Päevalehe kahjumist ja alles siis

hakkasime selgitama, miks meil on kahjum. See mõjus kahtlaselt ja kahjustas Päevalehe äri.

Teise kvartali tulemuste avaldamisel käitusime teisiti. Kohe pärast Ekspress Grupi tulemuste avalikustamist läkitasime välja oma informatsiooni e-postiga kõikidele ettevõtte töötajatele ja uudisagentuuridele. Meie pressiteade oli Eesti ettevõtte kohta ebataavaliselt põhjalik ja nimetas ka probleeme, millega maadleme. Sellist stiili kaivatseme ka edaspidi hoida.

Paradoksaalne on see, et pärast Ekspress Grupp saamist avalikuks ettevõtteks, pidi Eesti Päevalehe AS oma avalikustamispoliitikat konservatiivsemaks muutma. Ekspress Grupi sugune suur kontsern vajab eelmise kuu tulemuste korrektseks kokku saamiseks umbes kuu aega. Meie suudame üsna tõepärase tulemuse välja arvutada juba uue kuu esimestel päevadel.

Kõige keerulisem on siseinfo

Kõige keerulisemaks börsiga seonduvaks teemaks on osutunud siseinfo reglementeerimise küsimus. Kuna meil on väga avatud ettevõtte, siis val-

davad siseinfot väga paljud töötajad. Koostasime siseinfo kokkupuutuvate ametikohtade nimekirja ja andsime selle nimekirja pidamise kohustuse Päevalehe büroojuhile. Tegime üsna põhjaliku juhendi, mis on siseinfo ja kuidas seda peab kaitsma.

Nüüd, kus oleme olnud börsifirma tütarettevõtte staatuses juba mitmeid kuid, võib öelda, et siseinfo menetlemise rutiinide välja ku-

Aavo Kokk
Eesti Päevalehe
AS juhatuse
esimees

Kõige keerulisemaks börsiga seonduvaks teemaks on osutunud siseinfo reglementeerimise küsimus.

jundamine on pikk protsess. Ikka tuleb ette uusi olukordi. Siiski ei saa öelda, et uus reeglistik takistas või pidurdaks normaalset töötegemist. Kui rutiin on sisse harjutatud, siis ta ei sega. **I&E**

Riskikapitali pioneer

Intervjuu BaltCapi partneri ja Sitra Managementi tegevjuhi
Matts Anderssoniga.

**Andres
Aarma,
Investor &
Ettevõtja
kaasautor**

Miks Te otsustasite pühenduda riskikapitalile?

1980. aastate esimesel poolel liitusin Sitraga, riikliku fondiga, mis 1985. aastani tegeles peamiselt teadus- ja arendustegevuse toetamisega Soomes, kasutades selleks grante, subsiidiume ja laene.

Kui neid tegevusi hakati üle andma TEKESile, Soome Tehnoloogia- ja Innovatsiooni Agentuurile, asus Sitra otsima uusi tegevussuundi. Riskikapital tundus paljutootava valdkonnana ja me otsustasime hakata n-ö tehes õppima.

les keskendus Sitra tegevus äriarendusele ja riskikapitali investeringutele, objektideks tehnoloogiaettevõtted. Samal ajal hakkas Sitra investeerima rahvusvahelistesse riskikapitali investeringuid tegevatesse ettevõtetesse ja fondidesse. Selle eesmärk oli avada Soome ettevõtetele uksed rahvusvahelistele turgudele. Sitrat võib põhjendatult pidada Soome riskikapitali peamiseks pioneeriks.

Algul oli riskikapital täiesti tundmatu nähtus nii Soomes kui suuremas osas Euroopas. Pidime selgitama kõike nullist. Täna on pilt teine.

Miks see nii on?

Asi on kogu Ameerika mõtlemises, hoiakus: "American Dream", "self-made men", "kõik on võimalik", ei häbeneta olla rikas. Saksa protestantismist mõjutatud riikides on see teisiti.

Ma ütleksin, et neil on ettevõtja- ja ettevõtluse kultuur. Mitmes Euroopa ülikoolis õpetatakse ettevõtlust peaaugena? Ettevõtlus ja ärijuhtimine on kaks väga erinevat asja. Ettevõtluse peamine küsimus on, kuidas ettevõtet luua ja üles ehitada. Ettevõtlus tähendabki uute ettevõtete loomist. Ärijuhtimine keskendub suurte ja keskmiste ettevõtete juhtimisele. See tähendabki "äri juhtimist" – teie eesmärk on saada oskused olemasolevate ettevõtete juhtimiseks.

Kui inimesed tulevad suurtest ettevõtetest, üritavad nad delegeerida. Ettevõtjal pole võimalusi delegeerimiseks. Ta suudab n-ö mudas töötada. Need on inimesed, kes murravad vanu tabusid.

USAs on üldsus palju sallivam ebaõnnestumiste ja ebaõnnestujate suhtes. Kui ettevõtte läheb pankrotti, ei ole tegu elu lõpuga. Hea kogemus, proovi uuesti. Euroopas ei teeks pärast seda sinuga keegi tükk aega tegemist. USAs on ka kogu riigis üks keel ja

Riskikapitali üks edu võtmetest peitub suutlikkuses luua ja hoida inimete võrgustikku.

1985. aastal veetsin kaks kuud Silicon Valley's, et õppida tundma USA varianti riskikapitalist. Sel ajal ei olnud riskikapitali valdkond USAs kaugeltki nii suur kui täna, kuid oli eelneva 15-20-aastase arengu jooksul oma koha leidnud.

Niisiis, 1980. aastate teises poo-

Teema on sageli meedias. Aja jooksul on arenenud ka seadusandlus.

Samal ajal on rahvuslikud ja piirkondlikud eripärad üha enam hägustunud ning riskikapitali mõjutavad üleilmsed trendid. Vaatamata sellele on USA riskikapitali alal Euroopast kaugel ees.

Matts Andersson

Matts Andersson on tegutsenud riskikapitali valdkonnas aastast 1984. Ta alustas pea samaaegselt valdkonna formaalse sünniga Euroopas (Euroopa Riskikapitali Assotsiatsioon alustas tegevust 1983. aastal).

Praegu on Matts Soome riikliku fondi Sitra tütarfirma Sitra Management Ltd. tegevjuht. Ta kuulub kaheksa fondihalduri juhtorganitesse, nende riskikapitali fondide halduses on ca. 1 miljard eurot.

Matts Andersson on BaltCapi loomise initsiaator ja üks käivitajatest aastal 1995. Alates sellest ajast on ta olnud ka ettevõtte nõukogu esimees.

Aastatel 1985-1998 oli Matts Sitra asepresident. Samuti on ta algatanud ja juhtinud Sitra fondiinvesteeringute strateegiat ning on olnud tegev 30 riskikapitali fondis Soomes, Lääne-Euroopas ja USAs.

Ta on Soome Riskikapitali Assotsiatsiooni üks asutajatest ning esimene juht. Aastatel 1990-1994 oli ta ka Euroopa Riskikapitali Assotsiatsiooni juhatuse liige, sealhulgas juhatuse esimees aastatel 1992-1993.

Ligi 25 aasta jooksul on Matts juhtinud, nõustanud ja nõukogu tasemel olnud seotud ligi 400 peamiselt Euroopas tegutseva ettevõtte omakapitali investeeringutega.

Mattsil on magistrikraad majanduses Turu Akadeemia Kõrgemast Majanduse ja Ärijuhtimise Koolist Soomes. Ta valdab rootsi, soome, inglise, saksa ja prantsuse keelt.

seadused. Võrdluseks: ei ole just kerge alustada äri soomlase ja portugallase vahel.

Kuidas Te olete selles äris nii kaua püsinud?

Tegu on inimestevahelise äri ja see on äge. Riskikapitali üks edu võtmetest peitub suutlikkuses luua ja hoida inimeste võrgustikku. Kui tunned üle maailma inimesi, keda võib usaldada ja kellega võib infot jagada, muutub selline võrgustik tõeliselt väärtuslikuks.

Senimaani suhtlen osade inimestega, kellega tutvusin 1985. aastal USAs. Üks mees on 84 aastat vana, kuid ikka veel investeerib ja lendab oma lennukiga erinevate riikide vahel.

Pikaajalise edu hoidmiseks peab tööd riskikapitaliga suutma nautida, see peab rõõmu pakkuma. Kui seda ei ole, ärge tegelege sellega, muidu on suur oht kaotada raha. See on 24/7 töö. Kohtud paljude inimestega: teadlastega, ettevõtjatega... Ning pead aru saama pea kõigest, mis on ettevõtte tegutsemise seisukohast oluline: finantsid, tehnoloogia, personal, müük ja turundus jne.

Kuid kõige tähtsam on see, et suudad inimestega suhelda ja luua pikaajalisi suhteid ning neid usaldada.

Riskikapital on siiski investeerivate vahetu juhtimine. Oled aktiivne, nõukogu liige, oled ettevõtjate mentor, mõjutad ettevõtetes tehtavaid otsuseid. See töö erineb väga näiteks investeerimis- või kommertsbankuri tööst. Nemad teevad enamasti oma otsuseid lähtudes tavapärasest krediitdikõlblikkusest ning ei tülitata ettevõtet, kuni maksegraafikust kinni peetakse. Riskikapitalist kohtub ettevõtjaga iga nädal.

Minnes riskikapitalistina ettevõttesse osanikuks, pead kokku leppima, milliseid väärtusi osapooled ettevõttesse toovad. See on nagu abieli. Ainus erinevus on selles, et kohe alguses lepatakse kokku ka lahutuses.

Miks on riskikapitali vaja Balti riikides?

Riskikapitali assotsiatsioonid mõlemal pool Atlandi ookeani on mõõtnud riskikapitali mõju majandusele, ettevõtetele, majandussektoritele. Ning on selgunud, et netoeffekt on väga positiivne. Näiteks on enamikus USA firmades riskikapitali investorid. IT-revolutsioon on paljuski riskikapitali teene.

Seega ma loodan, et riskikapitalil

saab olema võtmeroll Balti riikide majandusarengus.

Mis aitas riskikapitalil Soomes läbi murda?

Peab tänama Sitrat, et see algas nii varakult. Sellel ei olnud midagi pistmist Nokiaga. Sektori käimasaamiseks kulus jämedalt võttes 20 aastat.

Esimesed 10 aastat oli kasv suhteliselt aeglane. Me õppisime tehes, ehitasime usaldust investorite seas (pangad, kindlustusfondid) ning taotlesime toetust valitsuselt. Mul on tõeliselt hea meel öelda, et valitsus võttis positiivse hoiaku ning lõi Soomes riskikapitali soosiva keskkonna. See omakorda motiveeris uusi riskikapitalifondide juhte tegutsema nii, et nende arv kasvas järgneva ligi kümne aastaga 40-50 fonde haldava ettevõtte.

Parim katalüsaator loomulikult oli ja on edukad investeeringud. Hea investeeringutootlus, edukad ettevõtted, intervjuud õnnelike ettevõtjatega.

Mida soovitate parajasti tegevust alustavale Eesti Arengufondile?

Pidage meeles peamisi võtmeid: tegu on inimestevahelise äri, suhtlemine ja võrgustikud on esmatähtsad, eriti algfaasi investeeringute osas. 10 aastat pole selles valdkonnas pikk aeg. Peab olema pikem visioon kui 10 aastat. 15 või 20 aastat. Näiteks ravimifirma puhul kulub vähemalt 12 aastat, et luua toimiv ettevõte.

Suurim viga, mida saab teha, on valdkonda siseneda ja sellest väljuda 3-4 aasta möödumisel. "Hüppa sisse, hüppa välja" on kõige halvem stsenaarium.

Edasise arengu perspektiivid peavad olema poliitikute peades, see on veel üks võti. Selle hoiaku näide on fondijuhid: luues uut fondi, mõtleavad nad juba ka sellele järgnevale fondile.

I&E

Parim pank aktiivsetele omanikele

Evli Banki juhatuse esimehe **Maunu Lehtimäki** sõnul on Evlil hea positsioon aktiivsetele ettevõtlikele inimestele teenuste pakkumiseks.

“**S**uured pangandusgrupid aina kasvavad, paljud väikesed tegijad aga jäävad kitsa teenustevaliku juurde,” selgitab Lehtimäki. „See asetab Evli kui keskmise suurusega investeerimispanga ainulaadsele positsiooni – me suudame pakkuda privaatpanganduse klientidele täit teenustevalikut ja samas teenindada personaalselt professionaalseid investoreid.”

„Evli asutajad ning omanikering on loomult ettevõtjad. Nad otsustasid ühel hetkel ette võtta iseseisva tee – alustati uue ettevõttega sisuliselt nullist, konkureerides kümneid ja sadu kordi suuremate finantsinstitutsioonidega ning riskides oma kapitaliga,” räägib Evli juht.

Tema sõnul erinevad praegused jõu-

kad inimesed varasematest. „Viimase 10-15 aasta jooksul on kogu maailmas tekkinud uus põlvkond jõukaid inimesi. Põhja- ja Baltimaade puhul on rikkuse allikateks olnud näiteks tehnoloogiaettevõtted nagu Nokia või internetipõhised ärid, endistes sotsialismiriikides ka erastamised ja uued ettevõtted. Need inimesed – omanikud, juhid – on loonud oma rikkuse ise. Nad on pidanud olema aktiivsed ning nad tahavad jätkata samal moel.”

Lehtimäki räägib, et tekkinud on uus investorite liik, kes on eraisikud, kuid kes tegutsevad nagu institutsionaalsed investorid. „Nad ostavad suuri osalusi ning otsustamisõigust. Soomes on mitmeid taolisi investoreid, näiteks Etola perekonna pea Erkki Etola. Nad on aktiivsed omanikud, kes vajadusel sunnivad ettevõtteid muutuma.”

„Üha enam investeeritakse teistesse riikidesse ning üha kaugemale. Balti majandused muutuvad üha avatumaks ning ärisidemed üha rahvusvahelisemaks,” kirjeldab Lehtimäki. Tema hinnangul on Evli väga heas positsioonis, pakkumaks teenuseid aktiivsetele ettevõtlikele inimestele, kes soovivad kasvatada oma vara nii Baltimaades kui ka väljaspool neid. **I&E**

Andres Aarma,
Investor &
Ettevõtja
kaasautor

Evli Bank

Evli Bank, investeerimispanka Suprema Securities emaettevõtte, on Põhja- ja Baltimaade sõltumatu investeerimispank, mis alustas tegevust 1985. aastal.

Evli peamised turud asuvad Balti mere äärsetes riikides. Neist kuues on pangal ka kontorid, sellele lisaks ka ühisettevõtte USAs. Ettevõtlike inimeste teenindamisele keskendunud pank on leidmas kliente ja partnereid üha erinevamatest kohtadest. Põhja- ja Baltimaades kasutab Evli teenuseid enam kui 2000 privaatpanganduse klienti.

Evli teenused on loodud eraisikutele ja erineva suurusega ettevõtetele ning institutsionaalsetele klientidele. Evli pakub tiptasemel varahalduse, ettevõtte rahanduse, väärtpaberivahenduse ning riskikapitali teenuseid.

Evli privaatpanganduse plaanides on jõulisem laienemine Baltimaadesse, et pakkuda siin seninägematu tasemega teenust. „Jõukad inimesed vääriwad enam, kui nad saavad praegu näiteks Põhjamaade suurpankade privaatpanganduse üksustest või väikestest butiikidest,” selgitab Maunu Lehtimäki.

NeoQi lõõi globaalse turu

Spaaefooria, terane äriplaan ning riskikapitali toetus on teinud 2001. aastal asutatud Eesti firmast üle maailma ulatuva haardega ettevõtte.

Umbes kolmandiku maailma 40 miljoni euro suurusest professionaalsete spaaseadmete turust on kuue aastaga vallutanud Tānassilma tehnopargis tegutsev NeoQi. NeoQi (hāāldus [neoki]); hiinapārane tähendus: uus elujōud) toodab ainulaadseid kehahoolduse seadmeid – energiakookoneid ehk tervisekapsleid.

Edu ja kiire arengu on toonud rahvusvahelise turustusvōrgustiku loomine ning otsus tegeleda ise nii tootetisaini, tootarenduse kui ka mūtūigiga. Profiseadmetele ūha uute turgude leidmise kōrval on ettevōte viimasel ajal ettevōtnud ka kodukasutajate turu.

Turunišš andis julguse

Arusaam kompaktsete ja multifunktsionaalsete spaaseadmete vōimalikust nõudlusest maailmas tekkis ettevōtte omanikel mōni aasta enne NeoQi asutamist. Siis oli maailmas spaahoolduse kōrgtrend, mis kestab praegugi. Teenusepakkujaid tuleb aina juurde, sest turul on nišše, kuhu rahvusvahelistel tehnoloogiakontsernidel ei ole huvi siseneda.

Āriidee – luua uudsed seadmed, mille abil saaks pakkuda laia valikut professionaalset spaaprotseduure vāikesel pinnal – tundus olevat piisavalt tugev, et riskida tootmise kāvitamisega. Seadmeostjateks vōivad olla nii vāikesed, eksklusiivsed salongid maailmalinnade sūdameses kui ka suured spaa- ja tervisekeskused loodusvaikusel. Riskijulgust lisas turustusleping rahvusvahelise ettevōttega, mis vōimaldas keskenduda uudse toote vāljatōotamisele ja tootmisele.

Kohe algusest peale on NeoQi koosseisus olnud arendus- ja disainiüksus, mis ūhtpidi on vōimaldanud luua unikaalse tootesarja, toonud kōik arendustegevusega kaasnevad ettearvamatused ja riskid. Ettevōtte arendustegevust juhib TPI masinaehitustehnoloogia magister ja 15-aastase kogemusega insener Andri Sinka, NeoQi toodete disainer on heade tehnoloogia- ja materjali-teadmistega arhitekt Sten Ader.

Siiski ei lāinud kōik pāris nii naga planeeritud. Viimasel hetkel mūtūigipartner taganes lepingust ning NeoQi tiim pidi ise toime tule-

ma uudse toote rahvusvahelise ūlesandega.

Mūtūigitiim keskendus kontinentaalsetele suurmessidele, hoides sel viisil kontrolli all mūtūigikuludid ning jōudes reaalselt toodetega potentsiaalsete partnerite ja klientideni. Samuti vōimaldas see kasutada Ettevōtluse Arendamise Sihtasutuse ja Ekspordi Krediteerimise Fondi messi- ja eksporditoetusi.

Disain avab ukсед

“Kuivōrd meil on uudne toode, siis osa selle mūtūigist on turu kasvatamine ja harimine. Spaateenuse tarbija seisukohast on otsustav teenusepakkuja kompetentsus, konsulteerimisoskus ja loovus seadme kasutamisel, mis sõltub koostōost meie ja teenusepakkuja vahel,” selgitab NeoQi mūtūigijuht Kert Schneider.

Messidel osalemine vōimaldab toodet ennast kasutada huvitekitajana. Tāhelepanu on NeoQi tooted vāga hāsti tōmmanud. “Esmamulje pōhjal liigitatakse meid Saksa vōi Itaalia tootjaks. Positiivse esmase emotsiooni baasilt oleme saanud

Andres Aarma, Investor & Ettevõtja kaasautor

luua tugevaid sidemeid üle maailma,” räägib Schneider.

Uudne kontseptsioon ning enese positsioneerimine luksustootena on avanud ukсед prestiižsete koostööpartnerite ja klientide juurde. “Traditsioonilisi vannitooteid müües oleks mõeldamatu vaid mõne aastaga jõuda näiteks Londoni Harrodsisse, Taani Bauhausi, valitsevatesse perekondadesse või maailma eliidi puhkekeskustesse,” ütleb Schneider.

Lisaks on NeoQi oma toodete väärtustamiseks ja positsioneerimiseks paigutanud tervisekapslitele näiteks maailmanimega segisteid ja teisi tuntud detaile.

BaltCapiga uutele turgudele

NeoQi peab toime tulema tavapärasest suurema määramatusega. Ettevõtte arengus on olnud mitmeid pöördeid, mis on tähendanud kulukaid investeerimisotsuseid. Näiteks on mõningatel turgudel müügisertifikaadi saamiseks tulnud seadmeid muuta või vahetada tarnijaid. Sertifikaatide ja standardite mõistes on tegemist meditsiinitehnikaga, mis seab toodetele väga suured nõuded.

2005. aastal oli selge, et kiirelt arenev ettevõtte vajab täiendavat kapitali ning rahvusvahelise kogemusega

kas tuleb riskiinvestor või konservatiivsema visiooniga investor,” räägib Kert Schneider. “Investori kaasamise alternatiiv oluks vaiksemas tempos arenemine, kuid juhtkonna otsus oli arengut mitte aeglustada.”

Eesti ettevõtetele palgatõusu küsimus. Palkade tõstmise kõrval oli võimalus kasutada odavamalt võortööjõudu või viia tootmine mujale. Otsustasime tõsta palku. See võimaldas meil liigsete riskideta kasvatada 2007. aasta I poolaasta käivet kaks korda,” lisab Schneider.

„NeoQi puhul pakkus huvi nende kiire areng, tugev tootearendus ning edukas eksport, seejuures oma kaubamärgiga. Määrav argument oli ja on ettevõtte tugev meeskond,” räägib BaltCap Managementi investeringute juht Marko Veerberk. “Meie investering on aidanud kiirendada kodutoodete arendust, veelgi tõsta nähtavust välis-turgudel ning vaadata maailmas laiemalt ringi tarnepartnerite osas.”

“BaltCap investorina on rahulik ja annab kindlust. BaltCapi abiga saame ette võtta projekte, mis nõuavad täiendavat kapitali,” räägib Schneider.

Traditsioonilisi vannitooteid müües oleks mõeldamatu vaid mõne aastaga jõuda näiteks Londoni Harrodsisse, Taani Bauhausi, valitsevatesse perekondadesse või maailma eliidi puhkekeskustesse.

investoreid. Kandidaate oli mitmeid, sealhulgas ka üks hea koostööpartner, kuid tehinguks läks BaltCapiga. Aktsiakapitali laiendamise tulemusel omandas BaltCap NeoQis 40%.

“BaltCapi tingimused sobisid. Tegelikult ei olnud tol hetkel määrav,

“BaltCapi peamine roll investeringu järel on olnud NeoQi arengustrateegia täiendamine. Nõu on puudutanud nii finantspoolt kui makroarengutest lähtuvaid otsuseid. Näiteks tekkis meil eelmisel aastal sarnaselt paljudele teistele

Lai müügivõrgustik ja tugev tootearendus

Kohalikul kapitalil põhinevatest tootmisettevõtetest on NeoQi kindlasti üks kõige laiema müügivõrgustikuga ettevõtteid. Oma kaubamärgi all üle maailma müüjaid on tõenäoliselt veel vähem. NeoQi toodangust läheb 98% ekspordiks. NeoQi on

aastate jooksul investeerinud tootearendusse üle 10 miljoni krooni, mida on kaasrahasanud Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Lisaks on ettevõtte osalemist rahvusvahelistel näitustel ja ekspordi edendamist toetanud Ekspordi Krediteerimise Fond.

Kuidas edasi spaaeufooria järel?

2006. aastal oli BaltCapi kapital abiks kodukasutajatele mõeldud tooteseria väljaarendamisel. Analoogete tooteid maailmas sisuliselt pole ning ettevõttel on eeldused jõuda jõukate kodukasutajateni.

“Võti on edasimüüjates. Kui suudame neid innustada investeerima turu arendamisse, on pool tööd juba tehtud. Oluline roll on ka mainekujundusel – kui meie toote ostaks endale näiteks Jennifer Aniston, tooks see kindlasti kaasa terve rea kliente,” selgitab Schneider.

NeoQi hinnangul on tervisekapslite globaalse turu maht ca. 40 miljonit eurot, millest neile kuulub 25-30%. Seni on turg kasvanud 20-30% aastas, kuid spaaeufooria hakkab läbi saama.

I&E

NeoQi majandusnäitajad 2005-2007

Näitaja	2005	2006	2007 I poolaasta
Netokäive (mln kr)	17,9	24,2	17,0
Töötajate arv	29	32	33

NeoQi toodete hinnavaheemik

Profitooted: 9000 – 17 000 EUR

Kodutooted: ca. 5000 EUR

Energiakookon Elegance sai 2007. aastal ajakirja Design Journal auhinna ADEX Platinum.

Disainiauhind ADEX (Award for Design Excellence) – auhind suurepärase tootedisaini eest – antakse arhitektuuri- ja disainivallas turustatavatele sisustustoodetele. ADEXi auhind on disainivaldkonnas üks ihaldatumaid auhindu maailmas.

Lisaks disainile on Elegance'i väärtuseks võimalus saada mitmeid spaaprotseeduure oma kodu: üks toode pakub mullivanni, auru- ja infrapunasuuna, samuti aroomi- ja valgusravi.

Euromoney: Suprema on Eesti parim aktsiamaakler

Suprema Securities pälvis taas Eesti parima aktsiamaakleri auhinna rahvusvaheliselt finantsajakirjalt Euromoney. Euromoney tõi esile Suprema rolli Eesti Ekspress Grupi ja Eesti Ehituse avalike esmapakkumiste ning mitmete suunatud aktsiaemissioonide korraldajana.

Suprema on võitnud Euromoney

auhindu nii üleballtilises kui riigipõhises kategooriates igal aastal alates 2000. aastast. Sealhulgas on Suprema valitud parimaks aktsiamaakleriks, parimaks ühinemiste ja ülevõtmiste tehingute nõustajaks, parimaks spetsialiseerunud pangaks ning parimaks kohalikuks partneriks.

BaltCap suurendas osalust Intracis

BaltCap suurendas oma osalust metsa-, ehitus-, materjalikäsitusmasinaid müüvas firmas Intrac, ostes koos ettevõtte juhtkonnaga välja Swedfundi 32,9%se osaluse. Seejärel korraldas Intrac suunatud aktsiaemissiooni, mille ostis Catella Private Equity.

Pärast neid tehinguid kuulub BaltCapile ja Intraci juhtkonnale kummalegi veidi rohkem kui 35% ettevõt-

test ning Catellale pisut üle 25%. Catellale suunatud aktsiaemissioon andis Intracile finantsressursid tegevuse edasiseks laiendamiseks

Intrac on Balti riikides tegutsenud 1994. aastast saadik. Algul oli ta osa Soome firmast Thomesto. 2002. aastal ostis ettevõtte juhtkond koos BaltCapiga aktsiad Thomestolt välja. 2004. aastal kaasati ettevõttesse Swedfund.

Alternatiivturu nõustajate arv kasvas kümneni

Tallinna Börs sõlmis septembris koostöölepingud alternatiivturu First North ettevõtete nõustamiseks advokaadibüroodega Luiga Mody Hääl Borenium ja Sorainen. Tallinna Börsil on nüüd sellised koostöölepingud sõlmitud kokku 10 firmaga.

Koostöölepingud on sõlminud Hansapank, Deloitte Advisory, Gild Financial Advisory Services, Lõhmus, Haavel & Viisemann, KPMG Baltics, SEB Enskilda, Ernst & Young Baltic, Suprema Securities, Luiga Mody Hääl Borenium ja Sorainen.

Alternatiivturu nõustajateks saavad

piisavate kogemustega äri-, õigus- ja finantskonsultatsioonide ettevõtted, kes läbivad ka spetsiaalse alternatiivturu First North koolitusprogrammi ning sõlmivad pärast alternatiivturu reeglite jõustumist lepingu vähemalt ühe Baltikumi börsiga. Olles vahemeheks ettevõtte, börsi ja investorite vahel, on ka nõustajal oluline roll alternatiivturu arendamisel.

First North on OMX Exchanges'i poolt loodud alternatiivturg, mis septembriks oli käivitatud Põhjamaades ja Lätis. Tallinna Börsil avatakse see enne 2007. aasta lõppu.

BaltCap müüs osaluse ZetCOMis

BaltCap müüs oma vähemusosaluse Läti virtuaaloperaatoris ZetCOM Läti juhtivale mobiilsideoperaatorile Latvijas Mobilais Telefons (LMT).

BaltCap investeeris ZetCOMi ja tema brändi Amigo 2005. aastal, mil telekomiturg kiiresti kasvas. ZetCOM oli tollal esimene ja on praegu suurim virtuaaloperaator Lätis. Osaluse müügiotsus tulenes sellest, et mobiilsideturg on jõudnud küpsesse staadiumi: turu kasv on oluliselt aeglustunud.

Suprema ettevõtte rahanduse üksuse juhiks Eestis sai Tiiu Pedaja

Tiiu Pedaja sai Suprema ettevõtte rahanduse üksuse juhiks Eestis.

Pedaja on töötanud Suprema ettevõtte rahanduse üksuses alates 1997. aastast. Teiste seas on ta olnud üks võtmeisikutest meeskondades, mis on korraldanud Eesti Ehituse, Tallinki, Grindexi, Baltika Grupi, Lietuvos Telekomase ja Eesti Telekomis avalikke esmapakkumisi. Riskikapitali kaasamisel on Tiiu nõustanud selliseid tuntud ettevõtteid nagu Sportland, Tallegg, MicroLink ja Videoplanet.

”Lähiaastatel plaanime laiendada tegevust kõigis Balti riikides. Stabiiliseeruv majanduskasv esitab ettevõtetele uusi väljakutseid. Suprema ja Evli tihedad kontaktid Põhjamaades teevad meist usaldusväärse partneri lahenduste leidmisel uues situatsioonis,” ütles Tiiu Pedaja.

Suprema juhatuse esimeheks sai Aidas Galubickas

Suprema ettevõtte rahanduse valdkonnajuht Aidas Galubickas sai juuni algul Suprema juhatuse esimeheks.

10 aastat Suprema juhatuse esimehe ülesandeid täitnud Peeter Saks keskendub senisest enam riskikapitali valdkonnale, jätkates BaltCapi partneri ja tegevjuhina. Samas jääb Saks ka Su-

prema juhatuse liikmeks.

Aidas Galubickas oli üks Suprema asutajatest 1993. aastal ning on tollest ajast pidevalt juhtinud panga tegevust Leedus. Suprema kujunemisel ülebaltiliseks investeerimispannaks 1997. aastal sai Galubickasest Suprema juhatuse liige.

OMXi derivatiivide turul kaubeldakse Balti indeksifutuuriga

Alates 31. augustist saab OMXi Põhja-maade derivatiivide turul kaubelda OMX Baltic 10 indeksi (OMXB10) alusel loodud tuletisväärtpaberiga – indeksifutuuriga.

OMXB10 on kaubeldav indeks, mis koosneb kümnest Balti väärtpaberiturul kõige aktiivsemalt kaubeldud ja likviidsemast aktsiast: Apranga, Baltika, Eesti Telekom, Merko Ehitus, Olympic Entertainment Group, Siauliu Bankas, Tallink, TEO LT, Tallinna Kaubamaja ja Ükio Bankas.

OMXB10 indeksifutuur annab investoritele võimaluse suurendada või vähendada Balti väärtpaberiturumõju oma investeringutele. Indeksifutuuri saab kasutada nii aktsiaturgude tõusule kui ka langusele panustamiseks. See teeb futuuridega kauplemise riskantsemaks ja seetõttu sobivamaks kogenud või kutselistele investoritele.

OMXi derivatiivide turg on Euroopas mahult kolmandal kohal.

Börs sai Balti Põhinimekirja ja Balti Lisanimekirja

Balti börsid Tallinnas, Riias ja Vilniuses kehtestasid alates 21. maist uue börsinimekirjade struktuuri: muudeti Balti Põhinimekirja noteerimismõudeid ning moodustati Balti Investornimekirja ja Riia Börsi Vabanimekirja ühendamise teel uus nimekiri – Balti Lisanimekiri.

Seoses nimekirjade struktuuri muutmisega viidi kõik Tallinna Börsi Investornimekirja ettevõtted – AS Kaley, Saku Õlletehase AS ja AS Viisnurk – üle Balti Põhinimekirja.

Balti Põhinimekirjas noteeritud ettevõtetel peab 25% aktsiatest olema avalikkuse hulka kuuluvate investorite käes. Samas loevad börsid avalikkuse hulka kuuluvate investorite käes oleva aktsiakoguse piisavaks ka juhul, kui selle rahaline väärtus on vähemalt 25 miljonit eurot. Põhinimekirja ettevõtete vastavust sellele nõudele hakatakse hindama regulaarselt.

Ettevõtete vastavust uutele likviidsusnõuetele hinnatakse esimest korda

käesoleva aasta novembris. Ettevõtetele, kes nendele nõuetele ei vasta, antakse 6 kuu pikkune üleminekuperiood. Kui ettevõtte ei vasta nõuetele ka pärast üleminekuperioodi lõppu, on võimalik viia ettevõtte Balti Põhinimekirjast üle Balti Lisanimekirja.

Balti Lisanimekirja ettevõtetel ei ole vabalt kaubeldavate aktsiate hulga nõuet, kuid rakenduvad samad info avalikustamise nõuded, nagu varem Lisanimekirja ettevõtetele.

Arco Vara
avalöök Tallinna
börsil. Arco Vara
omanikud
Hillar-Peeter
Luitsalu
(paremal),
Richard
Tomingas
(keskel) ja Arti
Arakas (vasakul)
jälgivad suurelt
ekraanilt esimesi
tehinguid vastse
börsifirma
aktsiatega

Arco Vara jõudis Tallinna Börsile

21. juunil alustati Tallinna Börsil kauplemist aktsiaselts Arco Vara (ARC) aktsiatega. Arco Vara on juba seitsmes viimase kolme aasta jooksul Tallinna börsile lisandunud ettevõtte.

Avaliku ning institutsionaalse pakumise teel müüdi 39 850 000 Arco Vara aktsiat hinnaga 38 krooni (2,43 eurot), emissiooni kogumaht oli 1,5

miljardit krooni (96 mln eurot). Arco Vara aktsiate avaliku pakumise maht oli Tallinna Börsi ajaloo suuruselt kolmas.

Aksia hinnaks kujunes esimese börsipäeva lõpuks 37,08 krooni (2,37 eurot). Arco Vara turukapitalisatsioon esimese kauplemispäeva lõpu seisuga oli 2,5 miljardit krooni (161 mln eurot).

Kõik tehingutüübid ka piiriüleselt

Alates 30. aprillist on Balti börside ja keskdepositooriumide liikmetel võimalik piiriüleselt arveldada börsiväliseid makse vastu tehinguid.

See tähendab, et nüüd on võimalik Eesti, Läti ja Leedu keskdepositooriumide vahendusel arveldada piiriüleselt kõiki järelturu tehingutüüpe – börsitehin-

guid, börsiväliseid makse vastu tehinguid ja börsiväliseid makseta tehinguid.

Samaaegselt täiendas Eesti Väärt-paberikeskus oma teenuseid börsivälise makse vastu tehingute reaajas arveldamisega. Börsivälise makse reaajas arveldamine on võimalik ka Läti ja Leedu keskdepositooriumides.

BaltCap väljus Daily Service'ist

BaltCap müüs oma olulise vähemusosaluse Balti riikide juhtivas kontoritavete hulгимүүjas Daily Service Islandi taustaga kontoritavete müügiga tegelevale grupile Penninn h.f. kuuluvale Läti firmale Aigas Holding.

Daily Service asutati aastal 1999. Esialgu opereeris firma rahvusvahelise frantsiisi alusel nime all Office 1. BaltCap investeeris Daily Service'isse 2004. aastal. Pärast investeringut võeti kasutusele Daily Service'i brändinimi, tehti olulisi investeringuid logistikafunktsioonide täiustamiseks ning seni ainult Leedus tegutsenud ettevõtte laienes Eestisse ja Lätti.

Kuna edukalt tegutseva firma vastu tekkis tõsine strateegiline ostuhuvi, otsustasid Daily Service'i omanikud ühiselt ettevõtte müüa.

Nüüdsest rohkem

DIRECTORIT!

JUHTIMISAJAKIRI

**ÜLE 1000 ARTIKLI
VEEBILEHEL**

**PRIVAATSED
HOMMIKUSEMINARID**

Director^D
AJAKIRI TARGALE JUHILE

**TUTVUMISTELLIMUS
VAID 375,-**

TEL. 6 259 498
TELLIMINE@DIRECTOR.EE
WWW.DIRECTOR.EE

Delfi

Ekspress Grupp ostis ligikaudu 846 miljoni krooni eest internetiportaali Delfi. Täpsemalt ostis Ekspress Grupp 100%se osaluse Interinfo Baltic OÜ-s. Interinfo Baltic on *holding*-firma, mille ainus oluline vara on 100% AS Delfi aktsiatest, millele kuuluvad omakorda 100% AS Delfi aktsiatest Lätis ja 100% UAB Delfi aktsiatest Leedus.

Müüjateks olid USA investeerimisfirmale Texas Pacific Group kuuluv Interinfo Holding SCA, mille osalus oli 99,75% ja Interinfo Finland OY (osalus 0,25%).

Maaleht

Ekspress Grupp ostis ASi Maaleht aktsiad hinnaga 6666,66 krooni aktsia kohta, mis teeb kõigi aktsiate väärtuseks 52 miljonit krooni. ASi Maaleht 2006. aasta käive oli 52,8 mln krooni ja kasum 3,3 mln krooni. 2007. aasta 5 kuu käive oli 28,6 miljonit krooni ja kasum 4,9 miljonit krooni.

KMG Ehitus

Urmas Sõõruma investeerimisfirmale US Invest kuuluv Rotermann Grupp sõlmis Sampoga eellepingu ehitusettevõtte KMG Ehitus 60 protsendi aktsiate ostmiseks. Tehing jõustub loa saamisel konkurentsiametilt.

Eesti Meedia

Heldur Tõnissoni fond Tulevik müüs 7,5% Eesti Meedia aktsiatest Norra meediakontsernile Schibsted. Pärast tehingut on Schibsted Eesti Meedia kaudu ajalehe ainuomanik. Tõnisson müüs 92,5 protsenti Postimehe, hilisema kontserni Eesti Meedia aktsiatest Schibstedile 1998. aastal.

Oskar LT

Mati Polli investeerimisfirma Tristafan omandas 50,5 protsenti lihatööstuse Oskar LT aktsiatest Aldo Pariku käest, kes oli need varem 13,15 miljoni krooni eest ostnud Wõro Kommertsilt. Wõro loovutas aasta tagasi Oskari endiselt aktsionäri Ants Jäneselt ostetud aktsiad Parikule kohtuvälise kokkuleppe korras.

Kalev ja Tere

Oliver Kruuda, Heino Priimägi ja Aare Annus müüsid AS Kalevi ja AS Rubla tütarfirmade aktsiad investeerimisfirmale Alta Capital Partners.

Alta Capital Partners omandab ASilt Kalev toiduainetetööstusega tegelevad tütarfirmad AS Kalev Paide Tootmine, AS Kalev Jõhvi Tootmine, AS Kalev Chocolate Factory, AS Vilma, OÜ Maiasmokk ning AS Rubla kontrolli all olevad AS Tere ja AS Meieri Transport. Müüja kontserni kinnisvara- ja meediafirmad jäävad AS Kalev kontrolli alla.

AS-i Kalev toiduainetetööstuste müügi baashind on 880 miljonit krooni, millest arvatakse tehingu lõpuleviimise seisuga maha äriühingute finantskohustused. AS Tere ja AS Meieri Transporti müügihinna ei avalikustata.

Largo

Eesti suurim piimatootja Tere müüs Largo mahlabrändi hulgimüügiga tegelevale ja mitut väiksemat toiduainetetööstusettevõtet omavale Svensky Kaubanduse tütarfirmale AS Largo.

Mieszko

Alta Capital Partners omandas 66,18%lise osaluse Varssavi börsil noteeri-

tud Poola juhtivas maiusetootjas Mieszko. Mieszko jääb Varssavi börsil noteeritud ettevõtteks ka edaspidi ning vastavalt väärtipaberituru eeskirjadele vähendab Alta Capital oma osaluse Mieszkos veidi alla 66%.

Rigas Piensaimnieks

Alta Capital Partners ostis European Facilities Limitedile (EFL) kuulunud piimatööstuse Rigas Piensaimnieks aktsiad ja omandas sellega 80 protsenti ettevõttest.

LEC

Alta Capital Partners ostis Läti ehitusfirma LEC selle ainuomanikult Janis Kolsit. Ekspertide hinnangul võib tehingu väärtus küündida 15 miljoni latini.

Viimsi SPAs

Rootsi investeerimisfond Askembla Asset Management müüs osaluse SPA-opeaatoris OÜ Viimsi SPA.

Kasiinod Rumeenias

Olympic Entertainment Groupi tütarfirma Olympic Casino Bucharest SRL omandas Rumeenia ühele tuntuimale kasiinoopeaatorile Empire International Game Worldile kuuluvad kolm kasiinot Rumeenia pealinnas Bukarestis. Müügihinnaks on 60,2 miljonit krooni (3,85 miljonit eurot).

Turku Repair Yard

Balti Laevaremonditehas (BLRT) ostis Soome laevaremondiettevõtte Turku Repair Yardi. Turku Repair Yardi aastane käive on ligi 300 miljonit Eesti krooni. Ettevõtte on mõõdukas kasumis.

Blip.tv

Investeerimisgrupp Ambient Sound Investment omandas osaluse Ameerika ettevõttes Blip.tv, mis levitab eraisikute ja sõltumatute tootjate loodud saateid Internetis.

Frenzo

Ambient Sound Investments omandas osaluse ettevõttes Frenzo, mis toob Aasias turule uude interneti-põhise suhtluskeskkonna moehuvilistele noortele.

Bilešu Serviss

Investeerimispankur Rain Lõhmus omandas aktsiate vahetuse teel Läti ettevõtte Bilešu Serviss ja ühendas selle Piletileviga ühise emafirma alla.

AS Leibur

CapVest Limited müüs leivatööstuskontserni Vaasan & Vaasan, kuhu kuulus ka Eesti vanim pagaritööstus AS Leibur, rahvusvahelisele investeerimisfirmale Lion Capital.

Norby Telecom

Telekommunikatsiooniettevõtte Norby Telecom suuromanik Guido Sammel selg müüs osalust ettevõtte 15 võtmeisikule. Ettevõtte põhiaktsionäriks jääb endiselt Guido Sammel selg, kes omab enam kui 50% ettevõttest.

OÜ Elektrikontrollikeskus

Eesti Energia müüs oma tütarfirma OÜ Elektrikontrollikeskus 1,25 mil-

joni krooniga riigifirma Tehnokontrollikeskus. Elektrikontrollikeskuse põhitegevus on elektripaigaldiste tehniline kontroll, elektriseadmete katsetamine jmt.

Eesti Ehitus

Toomas Lumani firma Nordecon vähendas oma osalust Eesti Ehituses 5 protsendi võrra 61,15 protsendini. Osalus võõrandati rahvusvahelistele institutsionaalsetele investoritele turutingimustel. Tehing on osa AS Nordecon pikaajalisest plaanist viia oma osalus ASis Eesti Ehitus 51%ni.

Hekotek

Tööstusseadmeid tootev Rootsi kontsern Sorb Industri AB ostis AS Hekoteki enamuosaluse (82,5%).

Ober-Haus Kinnisvara

Soome Realia Grupp omandab Ober-Haus Kinnisvara, luues sellega Kesk- ja Ida-Euroopa suurima kinnisvaraagentuuri. Ober-Hausi tippjuhtkond jääb paigale ning neist saavad aktsionärid Realia Group Oy-s. Ober-Hausi kaubamärk jääb ilma muudatusteta kehtima kogu Kesk- ja Ida-Euroopas.

Ilmarine

Aadu Luukase Sihtasutuse looja Indrek Luukas müüs enamuosaluse metallkonstruktsioone valmistavas firmas Ilmarine. Ostjat, firmat nimega Ilmarine Grupp esindav Ilmarine vähemusomanik Karel Saar kommenteeris, et vähemusomanikud tegid Luukasele ettepaneku osalus välja osta.

Bookinghouse.net

Olari Taal omandas ligi veerandi Eesti edukaima *online*-reisifirma Bookinghouse.net aktsiastest. Taali tulek finantsinvestorina firmasse on selle asutaja ning suuromaniku Andres Liinati sõnul seotud laienemisega Ida-Euroopa riikidesse, kus klientide arv pole piirang nagu väikeses Eestis.

Editor Grupp

Meelis Kubitsale kuuluv kommunikatsioonibüroo Corpore ostis enamuosaluse peamiselt kliendi- ja siselehti tootvas OÜs Editor Grupp.

Käsiraamatute Kirjastus

Äripäev omandas Eesti suuruselt teise käsiraamatute kirjastaja Käsiraamatute Kirjastus. Käsiraamatute Kirjastuse käive oli 2006. aastal 2,9 miljonit krooni ja puhaskasum ligi 800 000 krooni. Äripäeva käsiraamatute osakonna käive oli möödunud aastal 17,3 miljonit krooni ja puhaskasum 6 miljonit krooni.

Baltic Tours

Baltic Toursi asutajale Andreas Metsamaale kuuluv aktsiaselts M&A omandas Tallink Silja Oy Ab 50%se osaluse Baltic Toursis ja sai ettevõtte kõikide aktsiate omanikuks. Aktsiad müüdi hinnaga 7,5 miljonit krooni.

AmCredit

Turuväärtuselt suurim Iiri laenuandja Allied Irish Banks Plc otsustas osta Baltimaades kinnisvaralaene pakkuva firma AmCredit. Pank maksab AmCrediti eest Balti-Ameerika Ettevõtlusfondile 40 miljonit eurot.

Magnum

Eesti suurima ravimifirma Magnumi asutaja Margus Linnamäe ostab kolm aastat tagasi välisinvestori kätte läinud suuosaluse firmast uuesti endale, pool aktsiapakist on tal juba käes.

Tooma Tuulepark

Norra ettevõtte Vardar Eurus AS ja Eesti investeerimisfond Freenergy AS ostsid Lotus Capital OÜ-lt 100% Tooma Tuulepark OÜ aktsiastest.

Muuga naftaterminal

Seni Valeri Melnikovile ja tema Taani venelastest äripartneritele kuulunud Muuga naftaterminali uus omanik on Šveitsi firma Mercuria Energy Group.

DSN Ehitusmasinad

Eesti Ehituse 100%ise tütarettevõtte AS Aspi 52%line tütarettevõtte OÜ Kau-ritis ostis 66%-se enamuosaluse osaühingus DSN Ehitusmasinad. Tehingu maksumus on 10 miljonit krooni.

Sillamäe Oil Terminal

Silmet Grupp müüs oma 25protsendilise osaluse Sillamäe sadamas tegutsevas Sillamäe Oil Terminalis.

Kommet Auto

Toomas Rütümann ostis Soome kontserni SOK käest tagasi enda asutatud ASi Kommet Auto, mille ta 1999. aastal maha müüs.

Polyform

Peterburi ärimehed Andrei Katkov ja Jevgeni Malov omandasid enam kui 100 miljoni krooni eest Sillamäel tegutseva Polyformi plastitehase.

IPTEL ja AirWell

Bravocom omandas 100% telefoni-, Interneti- ja sidehooldusteenuseid pakkuvast ettevõttest IP Telefonisüsteemid OÜ (IPTEL) ja 100% WiMAX-tehnoloogia abil Internetti pakkuvas ettevõttes OÜ AirWell.

Remedia

Alkoholiärirees Indrek Kirss ja tema äripartnerid müüsid AS Remedia, Eesti suuruselt neljanda kange alkoholi tootja, Offex Groupile.

Fotoalbum.ee

Internetis tasuta fototeenuseid pakkuva Nagi omandas Eesti suurima fotosaidi Fotoalbum.ee.

Pleione

Rallisõitja Marko Märtn omandas AS Pleione ehk Chevrolet` esinduse, mille uueks ärinimeks sai Autospiirit AS.

Fort Ehitus

Merko Ehitus ostis 15 miljoni krooniga 75 protsenti Peeter Luksile ja Jouko Kalevi Pasanenile kuuluvast firmast Fort Ehitus.

Suurem börs, rohkem likviidsust

OMXi Balti turgude president **Johan Ruden** räägib börside konsolideerumisest ning Balti nimekirja tulevikust.

Villu Zirnask,
Investor
& Ettevõtja
toimetaja

Mida tähendaks Eesti ettevõtete jaoks OMXi muutumine regionaalsest tegijast globaalseks – näiteks Nasdaq'i või Dubai börsiga liitumise tulemusel? Mis muutuks sellest praeguste ja uute börsiettevõtete jaoks?

Nasdaq'i ja Dubai huvi näitab, et oleme OMXis teinud head tööd ja oleme väärt ettevõtte. See lisab kindlust ja tootab head tulevikku. Alal, kus on käimas konsolideerumine, tähendab globaalne mõõde suuremat mõju, nähtavust ja paremat konkurent-sivõimet. See on hea ka OMXil noteeritud ettevõtetele.

Kui konsolideerumisest üldiselt rääkida, siis börsinduses ajendab seda börside soov suurendada koduturgu. Kui liita mitu väikest turgu, suureneb nii investorite hulk, kes sellel tegutsevad, kui ka turul olevate investeerimisobjektide hulk. Selle tulemusel suureneb turu aktiivsus ja likviidsus, mis omakorda toob veelgi juurde uusi investoreid ja ettevõtteid.

Juba mitu aastat on Eesti, Läti ja Leedu ettevõtted olnud ühises

Balti nimekirjas, börsireglid on ühtlustatud... Mis on Balti aktsiaturgude integreerimisel veel teha jäänud?

Teha on väga palju. Balti nimekiri, ühtsed börsireglid ja piiriüleste tehingute arveldamise süsteem on alles esimesed, kõige lihtsamad sammud.

Balti nimekiri, nagu ka Põhjamaade börsiettevõtete nimekiri, on vahend, mille abil süvendada ettekujutust, et Baltikumi näol on tegemist ühtse turuga. Ent nimekirja täitvad ettevõtted on paljuski ikkagi kohalikud ning ei ole kerge saavutada, et Eesti investorid saaksid Läti ja Leedu ettevõtete kohta samal hulgal infot kui Eesti ettevõtete kohta. Näiteks Eesti meedia kirjutab Eesti firmadest palju enam kui Läti ja Leedu omadest, olgugi nad ühes börsinimekirjas.

Ühtse koduturu tekkimist pidurdab ka keel – ettevõtted avaldavad küll aruandeid nii kohalikus kui ka inglise keeles, aga inglise keelt ei valda kõik inimesed sajaprotsendiliselt. Nii võib Eesti ettevõtte jääda paljudele Läti, Leedu ja ka muu maailma investoritele ikkagi kaugeks. Investori-

tel ei ole veel täit usaldust, et kõigest olulisest, mis sünnib teises riigis, saavad nemad sama kiiresti ja sama põhjalikult teada.

Ühtse Balti turu loomine on aeg-ajaks ülesanne. Võib isegi öelda, et mitte kunagi lõppev protsess.

Miks on OMX teinud eraldi Põhjamaade ja Balti nimekirjad? Kas pole kava neid ühte liita?

Oleme seda küsimust arutanud. Tehnilises mõttes ei ole takistust – lihtne oleks lisada Põhjamaade nimekirja ligi seitsmesajale ettevõttele sada Balti börsifirmat juurde. Takistus on selles, et Balti ettevõtted on Põhjamaade ettevõtetest palju väiksemad. Nii kodu- kui välismaiste investorite põhitähelepanu langeb Põhjamaade nimekirja suurtele ettevõtetele

le, ükski Balti börsifirma nende hulka ei küüniks. Balti ettevõtted jääksid Põhjamaade nimekirja vähem tähelepanu pälvivasse ossa ning see kahjustaks Balti aktsiaturu arengut. Eraldi Balti nimekiri tõstab Balti ettevõtteid enam esile, teadvustab in-

vestoritele võimalust siinsetesse aktsiatesse investeerida.

Oletame, et mõni Balti ettevõte oleks piisavalt suur ka Põhjamaade nimekirja suuremate hulka pääsemiseks. Kus oleks ta paremini nähtav ja elavamalt kaubeldav, kas Balti või Põhjamaade nimekirjas?

Sõltub sellest, kuidas see ettevõte enast nähtavaks teeb. Näiteks Nokia ja Ericsson on aktsiad, millest huvituvad investorid üle maailma – nende puhul pole erilist tähtsust, kus nad on noteeritud, sest investorid leiavad nad ise üles. Et Põhjamaade nimekirjas olemisest mingit eelist saada, peaks Eesti ettevõte, mis otsustab enast seal noteerida, otsima

Johan Ruden

meediakajastust Rootsis, Taanis, Soomes ja Islandil. Isegi siis poleks tegelikult suurt vahet, sest Põhjamaade ja Balti börsid kasutavad üht infrastruktuuri ja neil, kes on OMXi kauplemisüsteemiga ühendatud, on nii Põhjamaade kui Balti nimekirjas olevate aktsiatega tehinguid teha võrdselt lihtne. Peaasi, et ettevõte on hea ja äratav investorites huvi.

Millal luuakse ühendus Balti väärtpaberite keskdepositooriumite ja Põhjamaade depositooriumite vahele nii, nagu on omavahel ühendatud Eesti, Läti ja Leedu keskdepositooriumid? Et näiteks Nokia aktsia ostmise muutuks Eesti investorile sama odavaks kui näiteks Arco või Aranga aktsia ostmise.

Küsimus on selle sammu kasumlikkuses. Kahjuks peab ütlema, et kuigi Põhjamaades ja kaugemal on huvi Balti aktsiate vastu, ei ole see huvi nii suur, et aktsiakauplemist vahendavad pangad oleksid praegu

Takistus on selles, et Balti ettevõtted on Põhjamaade ettevõtetest palju väiksemad.

motiveeritud investeerima ühenduslülil rajamisse. Praegu ollakse rahul sellega, et tehingu täideviimine ja arveldused tehakse partnerpankade kaudu. Ühenduslülil tuleb, see on aja küsimus. Meil on ühesuunaline ühendus Soome keskdepositooriumiga, aga rohkemaks ei ole seni õnnestunud Põhjamaade keskdepositooriume veenda. **I&E**

Kes on kes Euro

Sh kodumaiseid ettevõtteid	Noteeritud aktsiaid kokku	Turukapitalisatsioon (mld EUR)	
34	258	73	Luksemburgi börs
300	316	150	Varssavi börs
283	286	1 723	Ateena börs
140	140	21	Küprose börs
657	755	1 393	Deutsche Börse
100	118	160	Viini börs
40	41	36	Budapesti börs
62	75	120	Iiri börs
257	344	962	Šveitsi börs
2615	3301	2 877	Londoni börs (LSE)
298	304	785	Itaalia börs
93	93	19	Ljubljana börs
815	840	956	OMX
205	242	245	Oslo börs
322	322	178	Istanbuli börs
525	525	81	Kairo börs
15	15	4	Malta börs
324	324	23	Teherani börs
	645	149	Tel Avivi börs
3 419	3 458	1 124	Hispaania börsid (BME)

Nasdaq	
Turukapitalisatsioon (mld EUR)	2 959
Noteeritud aktsiaid kokku	3095
Sh kodumaiseid ettevõtteid	2783

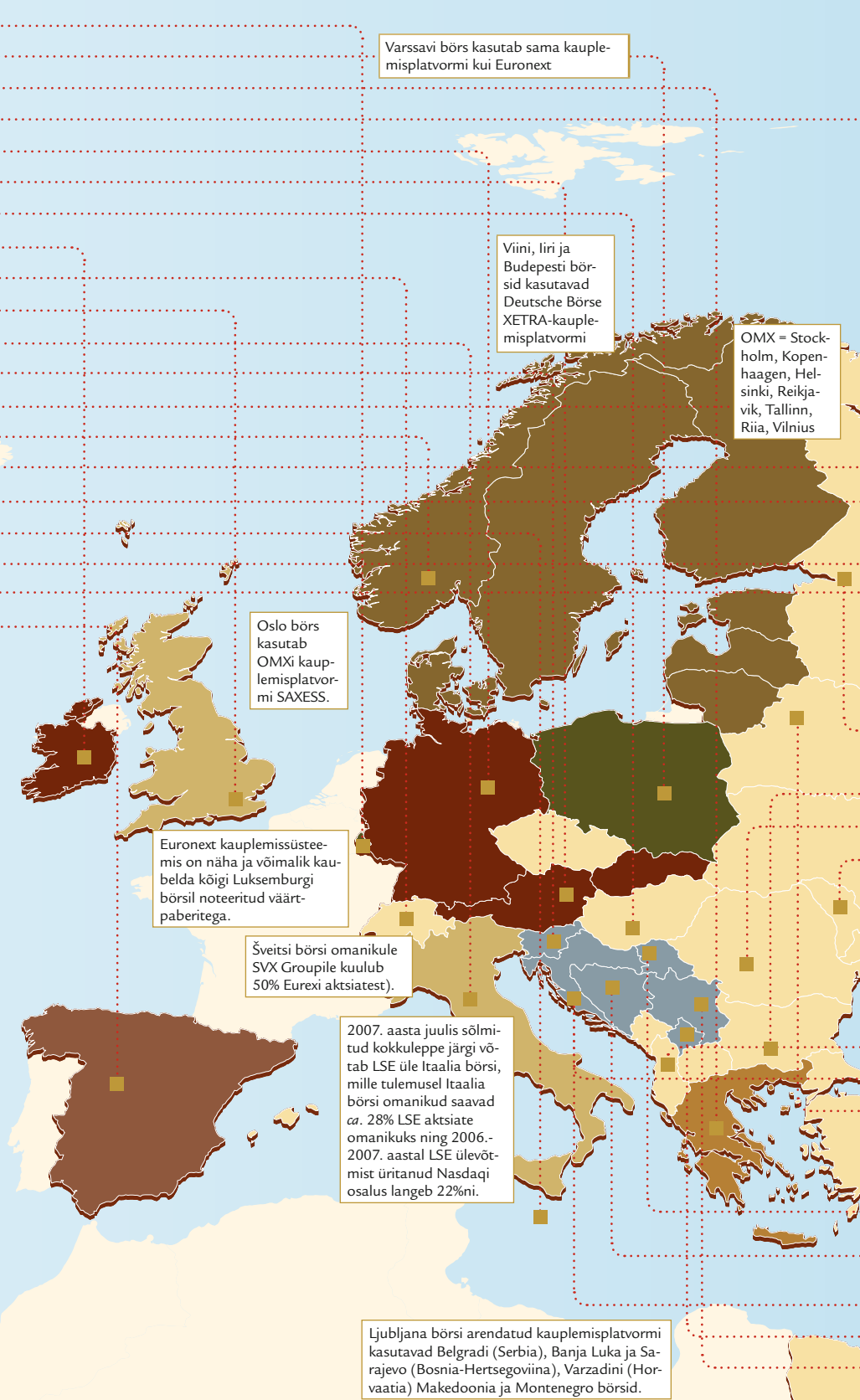
Nasdaq tegi 2007. aasta kevadel OMXile ülevõtmispakkumise

Borse Dubai	
Borse Dubai tegi 2007. aasta kevadel OMXile Nasdaqiga konkureeriva ülevõtmispakkumise. Riigile kuuluv Borse Dubai on Dubai Financial Market'i ja Dubai International Financial Exchange'i omanik.	

Nasdaq ja Borse Dubai kompromiss

20. septembril teatasid OMXi osta soovivad Nasdaq ja Borse Dubai, et on sõlminud kokkulepped, mille täideviimisel:

- saab Borse Dubai 19,99% Nasdaq'i aktsiatest, mis hakkavad esindama 5% hääleõigusest;
- Nasdaq ostab Borse Dubait kõik OMXi aktsiad, mis Borse Dubai omandab;
- Nasdaqist saab Borse Dubaile kuuluva Dubai International Financial Exchange (DFIX) strateegiline aktsionär; DFIX asendatakse Nasdaq'i brändiga ning sellel võetakse kasutusele Nasdaq/OMXi tehnoloogia;
- Borse Dubai ostab Nasdaqilt viimasele kuuluva 28%se Londoni börsi aktsiapaki.

opa börsinduses?

NYSE Euronext (USA)	
Turukapitalisatsioon (mld EUR)	11 993
Noteeritud aktsiaid kokku	2 283
Sh kodumaiseid ettevõtteid	1 849

2006. aastal tegid pakkumise Euronexti ostuks New Yorgi börs (NYSE) ja Deutsche Börse, peale jäi NYSE pakkumine. NYSE Euronext moodustati augustis 2007.

NYSE Euronext (Euroopa)	
Turukapitalisatsioon (mld EUR)	2 991
Noteeritud aktsiaid kokku	1 194
Sh kodumaiseid ettevõtteid	951

NYSE Euronext: Pariis, Amsterdam, Brüssel, Lissabon; New York

Küprose börs kasutab sama kauplemispaltvormi nagu Ateena börs.

Üle-euroopalise börsi staatusele pretendeeriv SVX Groupi tütarfirma, mis baseerub Londonis.

OMX omab 1/3 Peterburi Rahvusvahelise Börsi (IXSP) aktsiatest.

OMX tegi 2007. aasta kevadel Armeenia valitsusele ja keskpangale pakkumise sealse börsi ja keskedepositooriumi ostmiseks.

Eurex (tuletisinstrumentide turg)

Virt-x

EDX London (tuletisinstrumentide turg)

IDEM (Itaalia börsi tuletisinstrumentide turg)

Euronext LIFFE (tuletisinstrumentide turg)

OMX DM (tuletisinstrumentide turg)

MEFF (BME tuletisinstrumentide turg)

Londoni Metallibörs (LME)

Intercontinental Exchange (ICE)

Peterburi Rahvusvaheline Börs

Armeenia börs

Bulgaaria börs

Bukaresti börs

Moldova börs

Ukraina börs

Georgia börs

Bakuu börs

Kashastani börs

Kirgiisia börs

Tirana börs

Zagrebi börs

Valgevene börs

Vene Kauplemissüsteem (RTS)

MISEX (Moskva Pankadevaheline Valuutabörs)

Belgradi börs

Banja Luka börs

Sarajevo börs

Varzadini börs

Makedoonia börs

Montenegro börs

Deutsche Börsele kuulub 50% Eurexi aktsiatest

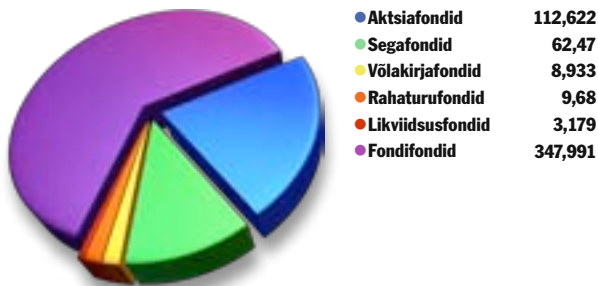
MEFF kuulub tuletisinstrumentide kauplemissüsteemi GLOBEX, mille kaalukaim osaline on Chicago kaubabörs CME.

Globaalne turg esindustega Atlantas, Calgarys, Chicagos, Dublinis, Houstonis, Londonis, New Yorgis, Singapuris ja Winnipegis.

Tallinna Börsi statistika

Fondikeskuses registreeritud fondide maht

seisuga 1.03.2007 (miljardites kroonides)

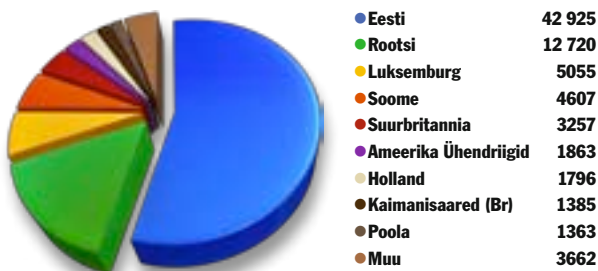
Fondikeskuses registreeritud fondide maht

seisuga 01.09.2007 (miljardites kroonides)

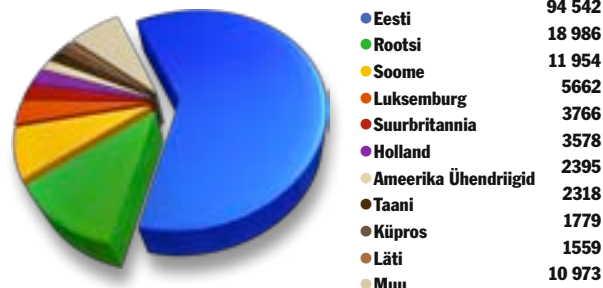
Tallinna Börs:

investeeringud riikide lõikes seisuga 01.09.2007 (miljonites kroonides)

Kogu aktsiaturg:

investeeringud riikide lõikes seisuga 01.09.2007 (miljonites kroonides)

Pensionikeskus

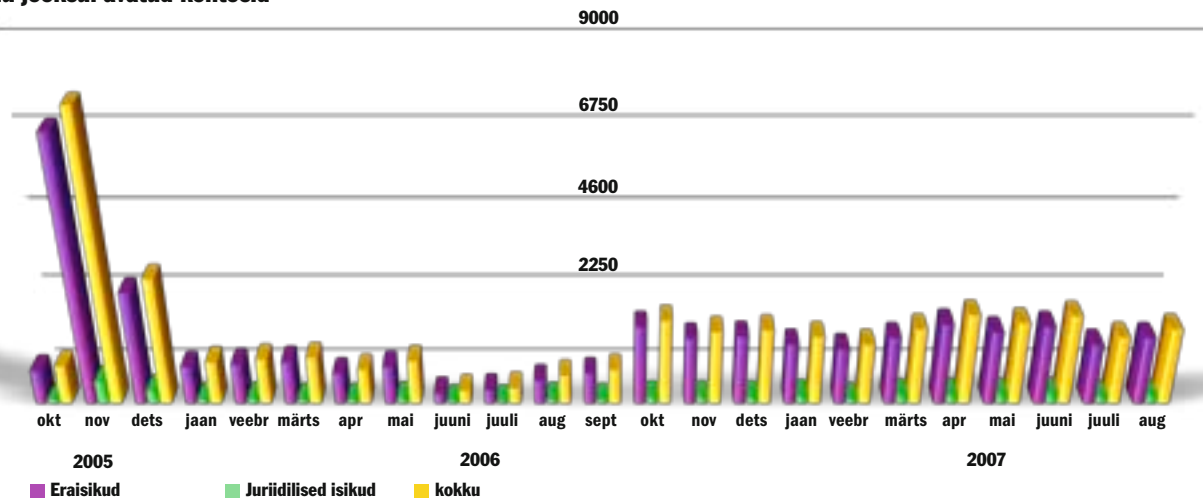
- ▶ Teise pensionisambaga oli 25. septembriks liitunud 543 943 inimest. Teise samba fondide maht oli 10 146 miljonit krooni, sellest 8% oli madala, 18% keskmise ning 75% suurema riskiga fondides.
- ▶ Kolmanda pensionisamba fondidega oli 25. septembriks liitunud 38 963 inimest. Kolmanda samba fondide maht oli 972 miljonit krooni. Kolmanda pensionisamba kindlustuslepingu oli sõlminud 84 279 inimest, kogutud kindlustusreserv oli 1914 miljonit krooni.

Väärtpaberite keskreister

- ▶ Eesti Väärtpaberite Keskreister (EVK) oli 25. septembri seisuga registreeritud 5511 aktsiaseltsi ja 1480 osühingut.
- ▶ Väärtpaberikontosid oli EVK-s 1. septembri seisuga avatud 119 139, neist 12 969 juriidilisele isikule ja 106 170 eraisikule. Väärtpabereid oli registreeritud 88 148 kontol, börsiettevõtete väärtpabereid 21 942 kontol.

Väärtpaberikontode avamine Eesti Väärtpaberite Keskreisteris

kuu jooksul avatud kontosid

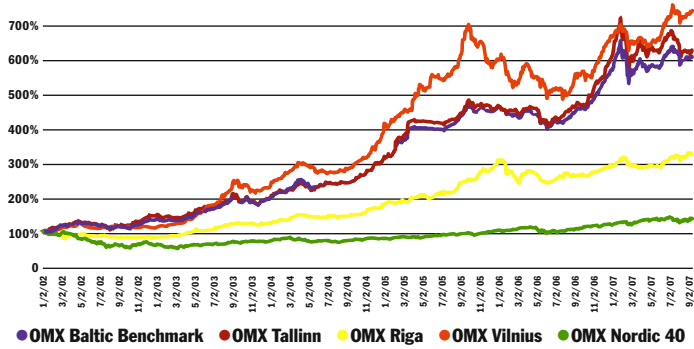
Balti börsiettevõtete turuväärtus

Seisuga 26.09.2007 (miljonites kroonides)

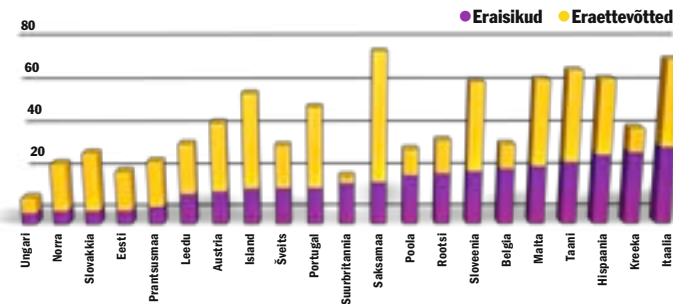
Ettevõte	Börsitähis	Miljonit krooni
Mäžeikiu nafta	MNF1L	30 996
Eesti Telekom	ETLAT	16 944
Lietuvos energija	LEN1L	16 435
Olympic	OEG1T	13 987
Tallink	TAL1T	13 284
VST	VST1L	11 811
Rytu skirstomijei tinklai	RST1L	9 573
TEO LT	TEO1L	8 900
Latvijas Gaze	GZE1R	8 856
Lietuvos dujos	LDJ1L	7 503
Ventspils nafta	VNF1R	7 327
Latvijas Kugnieciba	LSC1R	6 501
DnB Nord bankas	NDL1L	6 234
Lifosa	LF01L	5 854
DnB Nord banka	NLB1R	5 735
Tallinna Kaubamaja	TKM1T	5 627
Snoras	SRS1L	5 603
Merko Ehitus	MK01T	5 453
Sanitas	SAN1L	4 553
Tallinna Vesi	TVEAT	4 437
Lietuvos elektrine	LEL1L	4 334
Ukio bankas	UKB1L	4 198
Invalda	IVL1L	3 943
Silvano Fashion Group	SFGAT	3 455
Apranga	APG1L	3 095
Arco Vara	ARC1T	2 698
Eesti Ehitus	EEH1T	2 603
Šiaulių bankas	SAB1L	2 150
Baltika	BLT1T	1 984
Saku Õlletehas	SKU1T	1 944
Stumbras	STU1L	1 833
Klaipėdos nafta	KNF1L	1 705
Panevežio statybos trestas	PTR1L	1 693
Grindeks	GRD1R	1 684
Ekspress Grupp	EEG1T	1 636
Rokiškio suris	RSU1L	1 491
Pieno žvaigždės	PZV1L	1 464
City Service	CTS1L	1 446
Liepājas metalurģs	LME1R	1 425
Starman	SMN1T	1 174
Latvijas Krajbanka	LKB1R	1 172
Klaipėdos jūru kroviniumo kompanija	KJK1L	1 148
Norma	NRM1T	1 018
Alita	ALT1L	967
Valmieras stikla šķiedra	VSS1R	926
Snaige	SNG1L	923
Harju Elekter	HAE1T	920
Olainfarm	OLF1R	897
Limarko laivininkystes kompanija	LLK1L	853
Latvijas balsamz	BAL1R	743
Kalev	KLV1T	662
Žemaitijos pienas	ZMP1L	548
Lietuvos jūru laivininkyste	LJL1L	546
Utenos trikotažas	UTR1L	526
Grigiškes	GRG1L	480
Lode	LOD1R	426
Vilniaus baldai	VBL1L	397
Vilniaus degtine	VDG1L	387
Kauno energija	KNR1L	305
SAF Tehnika	SAF1R	261
Anykšciu vinas	ANK1L	258
Latvijas tilti	LTT1R	254
Viisnurk	VSN1T	252
Vilkyškiu pienine	VLP1L	250
Vilniaus vingis	VNG1L	248
Dvarcioniu keramika	DKR1L	246
Rigas kugu buvetava	RKB1R	210
Rigas elektromasinbuvies rupnica	REF1R	194
Trigon Property Development	TPD1T	163
Gubernija	GUB1L	144
Klaipėdos baldai	KBL1L	122
Rigas raugs	RRA1R	105

Balti börside indeksid ja Põhjamaade OMX Nordic 40 indeks

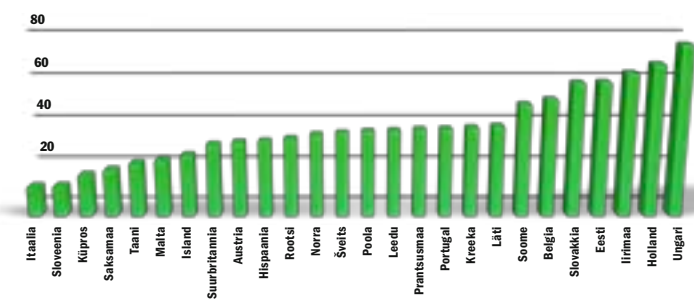
Jaanuuar 2002-september 2007, 1. jaanuuar 2002 = 100%

Eraisikute ja eraettevõtete osatähtsus Euroopa börsifirmade omanikeringsis 2005. aastal, %

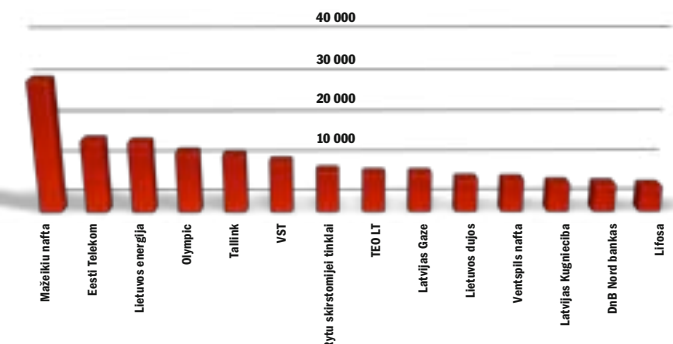

Välisinvestorite osalus Euroopa börsifirmades 2005. aastal, %

Suurima turuväärtusega ettevõtted Balti börsidel

seisuga 26.09.2007 (miljonites kroonides)

Tallinna Börsi statistika

BaltCap
Tartu mnt 2
10145 Tallinn
Tel: 665 0280
www.baltcap.ee
info@baltcap.ee

BaltCap

BaltCap on Baltikumi juhtiv riskikapitaliinvestor, hallates fonde kogumahuga 1,4 miljardit krooni. Alates 1996. aastast on BaltCap investeerinud 800 miljonit krooni. Investeeritud on 35 ettevõttesse Eestis, Lätis ja Leedus, millest 20 on nüüdseks müüdnud.

BaltCap investeerib konsolideerumis- või kasvufaasis ettevõtetesse, harvem uutesse projektidesse. Investeeringu suurus jääb vahemikku 15-250 miljonit krooni.

BaltCapi omanikeks on investeerimispank Suprema, mis kuulub Evli Gruppi, ning riskikapitalifirma Capman.

Praegused investeeringud Eestis: NeoQi, E-Kool, EGeen, Tallinna Pesumaja, INTRAC Eesti, Nutritech Baltics, IT Koolituskeskus.

Müüdnud investeeringud Eestis: Ecometal, Microlink, Daily Service, Videoplanet, Teede REV-2, Standard, A. Le Coq, Vipex, EMV.

Tallinna Börs
OMX, Nordic Exchanges
Tartu mnt 2
10145 Tallinn
Tel: 640 8800
<http://www.omxgroup.com/nordicexchange/balticmarket>
tallinn@omxgroup.com

Tallinna Börs

Tallinna Börs ja Eesti Väärtpaberikeskus on ettevõtte, mille kaudu toimub väärtpaberitega kauplemiseks vajaliku keskkonna haldamine, väärtpaberitehingute arveldamine, ettevõtete noteerimine, väärtpaberite keskregistri ja kogumispensioni registri pidamine Eestis. Tallinna Börs ja Eesti Väärtpaberikeskus kuuluvad rahvusvahelisse OMX gruppi.

OMX on juhtiv väärtpaberiturute ettevõte. Läbi Nordic Exchange'i, mis ühendab Helsingi, Kopenhaageni, Stockholmi, Islandi, Tallinna, Riia ja Vilniuse börse, pakub OMX ligipääsu 80 protsendile Põhja- ja Baltimaade väärtpaberiturust. Integreeritud tehnoloogilised lahendused pakuvad laia väärtpaberiturute teenuste ringi börsidele, arveldusorganisatsioonidele, deponooriumidele ning muudele finantsasutustele kogu maailmas. OMX on noteeritud Nordic Exchange'il Stockholmis, Helsingis, Varssavis ja Kopenhaagenis.

Suprema Securities
Tartu mnt 2
10145 Tallinn
Tel: 640 5700
www.suprema.com
suprema@suprema.com

Suprema Securities

Suprema Securities on aastal 1993 asutatud Baltimaade juhtiv investeerimispank esindustega Tallinnas, Riias, Vilniuses ja Varssavis.

Suprema aitab rahastada, osta ja müüa ettevõtteid ning hallata investeeringuid, pakkudes klientide vajadustele kohaldatud rahvusvahelisel tasemel finantsteenuseid. Suprema on Tallinna, Riia, Vilniuse ja Varssavi börside liige.

Suprema on osa Põhjamaade investeerimispanngast Evli Bank, mis lisaks Baltimaadele pakub investeerimisteenuseid Helsingis, Stockholmis, Luksemburgis ja New Yorgis.

Kirjastanud Director ja Partnerid
Ajakirja Director väljaandja
tel 625 9494, www.director.ee